

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Затверджено
наказом ректора
від 25.06.2015 № 1701-1/255

Тимчасовий стандарт вищої освіти

магістра

за

освітньо-науковою програмою

8.04010402 Економічна та соціальна географія

Схвалено Вченою радою університету 29 травня 2015 року, протокол № 6.

Тимчасовий стандарт підготовки	<u>магістра</u>
за напрямом	<u>6.040104 Географія</u>
за спеціальністю	<u>8.04010402 Економічна та соціальна географія</u>
Тип диплому	<u>одиничний</u>
Обсяг програми	<u>120 кредитів ЄКТС</u>
Нормативний термін навчання	<u>2 роки (на основі диплома бакалавра)</u>

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

Умови прийому розробляє Міністерство освіти і науки України. Згідно з ними Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна розробляє власні правила прийому, які затверджуються Міністерством освіти і науки України.

Навчання за освітньо-науковою програмою підготовки магістра за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія» можуть громадяни України, зарубіжних країн, інші, які мають базову вищу освіту за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра. Абітурієнти повинні мати державний документ про освіту встановленого зразка.

Вступники, що мають диплом бакалавра за напрямом 6.040104 «Географія», проходять конкурсний відбір за результатами вступних випробувань зі спеціальності та іноземної мови. Вступні випробування зі спеціальності проводяться державною мовою, з іноземної мови – відповідною іноземною мовою.

Для забезпечення ефективності реалізації завдань освіти і професійної підготовки, які визначені в освітньо-науковій програмі підготовки магістра за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія», вступники, що мають диплом бакалавра з інших напрямів (окрім 6.040104 «Географія»), проходять конкурсний відбір за результатами вступних випробувань зі спеціальності, додаткового фахового іспиту, іноземної мови. Вступні випробування зі спеціальності та додаткового фахового іспиту проводяться державною мовою, з іноземної мови – відповідною іноземною мовою.

Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія» на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених закладом із цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

Усі вступники користуються рівними правами незалежно від статі, расової, національної приналежності, соціального майнового стану, роду та

характеру занять, світоглядних переконань, віросповідання, місця проживання та інших обставин.

Особливих протипоказань щодо навчання за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія» з точки зору психологічних властивостей особи, вікових або інших обмежень не існує. Медичні протипоказання – у відповідності до діючого переліку абсолютних медичних протипоказань до прийому абітурієнтів у ВНЗ.

Мета програми: забезпечити фундаментальну теоретичну та практичну підготовку висококваліфікованих кадрів, які б набули глибоких міцних знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі сучасної економічної та соціальної географії, педагогіки та методики вищої освіти, здатності до самостійної діяльності в умовах вищих навчальних закладів різного науково-педагогічного рівня акредитації.

Характеристики програми:

- предметна область (галузь знань): 0401 «Природничі науки»;
- основна зорієнтованість програми: на особистість, практично-дослідницька, можливе продовження навчання в аспірантурі за географічними спеціальностями;
- спрямованість програми: комбінована (дослідницько-прикладна);
- відмінності від інших подібних програм: посилена практична, геоінформаційна підготовка, можливе стажування на підприємствах та у вищих навчальних закладах за кордоном.

Програмні компетентності.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна готує випускників за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія» як соціальних особистостей, здатних вирішувати певні проблеми і задачі діяльності за умови оволодіння системою програмних загальних і фахових компетентностей.

Серед загальних компетентностей основними є:

- базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння загальнопрофесійних дисциплін;
- базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; навички застосування програмних засобів; уміння створювати бази даних та використовувати Internet-ресурси;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності;
- креативність, здатність до системного мислення;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді;

- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики).

Фахові компетентності:

- знання наукових концепцій та парадигм сучасної географії: хорологічної, системної, синергетичної та інших;
- володіння основами дослідницької діяльності, уміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, дослідницькі навички;
- уміння викладати дисципліни професійної підготовки;
- знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;
- уміння використовувати теоретичні знання та практичні навички суспільно-географічного моделювання та прогнозування суспільно-географічних об'єктів та процесів;
- здатність, базуючись на загальній теорії суспільної географії, використовувати системний аналіз в суспільно-географічних дослідженнях, моделювати сучасний стан та перспективи розвитку регіональних соціогеосистем;
- здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів;
- здатність володіти навичками професійної роботи з комп'ютером, використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності;
- здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації;
- здатність проводити підготовчі заходи та польові суспільно-географічні дослідження, використовувати універсальні аналітичні методи та прийоми обробки статистичних даних.

Програмні результати навчання.

Дослідницькі результати: використовувати сучасні знання про фізичну географію материків та океанів, регіональну економічну та соціальну географію, соціально-економічну географію України, географічні основи раціонального природокористування й охорони природи для отримання нових наукових результатів; досліджувати територіальну організацію суспільства (ТОС), ієрархічні рівні життєдіяльності суспільства, виявляти важливі та актуальні напрями досліджень ТОС.

Проектувальні результати: планувати, організовувати та проводити стаціонарні, напівстаціонарні та польові географічні спостереження; визначати основні напрямки, параметри та норми стійкого розвитку регіонів; використовуючи знання природничо-наукових, фахових та спеціальних

дисциплін, орієнтуватися в основних теоретико-методологічних проблемах географії, обґрунтовувати вибір оптимальних параметрів дослідження.

Організаційні результати: організовувати дії, спрямовані на використання сучасних наукових підходів до вдосконалення вишукувально-виробничої, дослідницької, освітнянської та просвітницької роботи; визначати найважливіші напрями діяльності та впроваджувати адекватні методи реалізації задач та досягнення мети; правильно планувати виробничий та науково-дослідний процес; забезпечити організаційно-методичне керівництво проведенням вишукувально-виробничих і науково-дослідницьких робіт в галузі географії, природо- та ресурсокористування, охорони довкілля.

Технологічні результати: побудова картографічних моделей на геосистемних принципах, оформлення картографічних творів з використанням сучасних методів та технологій (засобів комп'ютерного дизайну, ГІС-пакетів, комп'ютерних засобів моделювання) розробляти навчально-методичні посібники, підручники, довідники тощо.

Контролюючі результати: проводити збір і систематизацію даних про стан навколишнього середовища на основі фондових і картографічних матеріалів та результатів проведених досліджень з використанням ГІС-технологій; володіти необхідними навичками аналізу, оцінки та оптимізації стану природно-господарського середовища територій; розробляти рекомендації з попередження негативних процесів та їх тенденцій і наслідків у природно-господарських системах, організовувати їх практичне впровадження.

Прогностичні результати: володіти методами суспільно-географічного аналізу і прогнозування у професійній діяльності (використовувати знання для оцінки і прогнозу суспільно-географічних процесів у соціогеосистемах різних ієрархічних рівнів).

Технічні результати: використовуючи цифрові дані, алгоритми, карти, вміти користуватися комп'ютерними та географічними інформаційними системами на рівні користувача; використовувати спеціальне програмне забезпечення для обробки статистичних даних та отримання нової інформації.

Придатність до працевлаштування.

Фахівець, підготовлений за спеціальністю 8.04010402, може залучатись до таких видів економічної діяльності (за ДК 009:2010):

Код КВЕД		Назва економічної діяльності
Розділ	Клас	
Секція М		ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
72		Наукові дослідження та розробки
	72.19	Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук
	72.20	Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук
Секція О		ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ Й ОБОРОНА; ОБОВ'ЯЗКОВЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

84		<i>Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування</i>
	84.11	Державне управління загального характеру
	84.12	Регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування
	84.13	Регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності
	84.21	Міжнародна діяльність
Секція Р		ОСВІТА
85.3		<i>Середня освіта</i>
	85.31	Загальна середня освіта
	85.32	Професійно-технічна освіта
85.4		<i>Вища освіта</i>
	85.42	Вища освіта
85.5		Інші види освіти
	85.51	Освіта у сфері спорту та відпочинку
85.6		Допоміжна діяльність у сфері освіти
	85.60	Допоміжна діяльність у сфері освіти
Секція R		МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ, ВІДПОЧИНОК
91		<i>Функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури</i>
	91.03	Діяльність із охорони та використання пам'яток історії, будівель та інших пам'яток культури
Секція S		НАДАННЯ ІНШИХ ВИДІВ ПОСЛУГ
94		<i>Діяльність громадських організацій</i>
	94.11	Діяльність організацій промисловців і підприємців, професійних організацій
	94.12	Діяльність професійних громадських організацій
	94.20	Діяльність професійних спілок
	94.99	Діяльність інших громадських організацій

Фахівець може займати первинні посади і підготовлений до роботи в галузі економіки за ДК 003-2010:

Код КП	КОД ЗКППТР	ВИПУСК ДКХП	Професійні назви робіт
1221.2		2, 3	Начальник відділу
1222.2	24143	74	Начальник експедиції(науково-дослідної)
1229.4	21958	5**	Завідувач лабораторії (освіта)
1229.4	22027		Завідувач практики (виробничої, навчальної)
1237.2	21958	81	Завідувач лабораторії (науково-дослідної)
2148.2			Фахівець з геосистемного моніторингу навколишнього середовища
2149.2	22209	1	Інженер-дослідник
2310.2	-	-	Викладач вищого навчального закладу
2320			Викладач професійного навчально-виховного закладу
2320	25157		Вчитель середнього навчально-виховного закладу
2340			Вчитель спеціалізованого навчального закладу
2351.2			Методист
2352	22568		Інспектор-методист навчальних закладів

2442.1	23667		Науковий співробітник (археографія, археологія, географія, кримінологія, палеографія, соціологія)
2442.2	-		Географ
2442.2			Географ (політична географія)
2442.2	-		Географ-економіст
2442.2			Фахівець з міської та районної планівки
2442.2			Фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки
2442.2			Фахівець з управління природокористуванням
2481.2			Туризмознавець
3340			Лаборант (освіта)
3439			Асистент географа
3439			Асистент географа (політична географія)
3439			Асистент фахівця з міського та районного планування
3439			Асистент фахівця з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки
3439	22666		Інспектор з туризму
4221		5*, 81	Агент з організації туризму

Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу за ДК 003-2010:

231	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2310	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2310.2	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів
232	Викладачі середніх навчальних закладів
2320	Викладачі середніх навчальних закладів
235	Інші професіонали в галузі навчання
2351	Професіонали в галузі методів навчання
2351.1	Наукові співробітники (методи навчання)
2351.2	Інші професіонали в галузі методів навчання
2359	Інші професіонали в галузі навчання
244	Професіонали в галузі економіки, соціології, археографії, археології, географії, кримінології та палеографії
2442	Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології
2442.1	Наукові співробітники (археографія, археологія, географія, кримінологія, палеографії, соціологія)
2442.2	Археографи, археологи, географи, кримінологи, палеографи, соціологи
248	Професіонали в галузі туризму, готельної, ресторанної та санаторно-курортної справи
2481	Професіонали в галузі туризму
2490	Професіонали, що не входять в інші класифікаційні угруповання

Можливості подальшого навчання.

Після закінчення навчання за спеціальністю 8.04010402 «Економічна та соціальна географія» випускники можуть продовжити навчання аспірантурі для здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук, у вищих

навчальних закладах для здобуття вищої освіти за іншою спеціальністю, у тому числі за кордоном.

Стиль викладання, навчання та система оцінювання.

Серед основних підходів до навчання у магістратурі застосовуються: проблемно-орієнтовне навчання, самонавчання з елементами дослідницької роботи. Основні традиційні методи навчання – пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемного викладання, «мозковий штурм». Поряд із традиційними методами навчання використовуються й інтерактивні, зокрема ділові ігри, моделювання, проектування тощо.

Під час поточного контролю знань та умінь використовуються такі методи оцінювання: поточний модульний контроль, захист практичних, лабораторних робіт, доповіді на семінарських заняттях, індивідуальні розрахункові та творчі роботи. Для окремих дисциплін передбачено виконання курсових робіт з наступним захистом.

Вивчення всіх дисциплін завершується складанням підсумкового модульного контролю (залікового чи екзаменаційного).

Для кожного навчального року передбачена вагома практична підготовка (1-й рік навчання – науково-дослідницька і виробнича практики, 2-й рік навчання – асистентська і переддипломна практика).

Для студентів заочної (дистанційної) освіти широко використовуються контрольні роботи.

Завершальним етапом оцінювання здобутих студентом результатів є прилюдний захист дипломної роботи магістра на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Форми атестації здобувачів вищої освіти.

На державну атестацію виносяться система компетентностей, що визначена у освітньо-науковій програмі, та система блоків відповідних змістових модулів.

Вид кваліфікаційної роботи – дипломна робота магістра, яка передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем у соціально-економічній географії, практичної апробації отриманих результатів, оприлюднення отриманих результатів на конференціях та семінарах регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів, наявність щонайменше 1 публікації.

Державна атестація осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач діяльності, що передбачені освітньо-науковою програмою, та рівня сформованості компетентностей вирішувати задачі діяльності, які можуть виникнути. Атестацію магістрантів після виконання студентом навчального плану у повному обсязі здійснює Екзаменаційна комісія у формі дипломної роботи.